

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

НАКАЗ

16.10.2024

Київ

№ 699

Про затвердження Інструкції з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України

Відповідно до статті 212 Кримінального процесуального кодексу України, абзацу четвертого пункту 2 розділу II «Прикінцеві положення» Закону України від 21 березня 2024 року № 3623-IX «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо посилення ефективності функціонування інституту службових осіб, відповідальних за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих», з метою врегулювання діяльності уповноважених підрозділів Національної поліції України, відповідальних за забезпечення дотримання прав людини,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Інструкцію з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України, що додається.
2. Департаменту взаємодії з Національною поліцією України Міністерства внутрішніх справ України (Грінцов М.) забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку.
3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

Міністр

Ігор КЛИМЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства внутрішніх
справ України

16 жовтня 2024 року № 699

**Інструкція
з організації діяльності підрозділів дотримання прав людини
Національної поліції України**

I. Загальні положення

1. Ця Інструкція визначає організацію діяльності уповноважених структурних підрозділів центрального органу управління поліції (далі – ЦОУП), головних управлінь Національної поліції в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі (далі – ГУНП), їх територіальних (відокремлених) підрозділів (далі – ТВП), відповідальних за забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції та сприяння їх реалізації, а також інспекторів (старших інспекторів) дотримання прав людини ізоляторів тимчасового тримання ГУНП (далі – ІТТ) та підрозділів поліції ТВП ГУНП, які виконують завдання і здійснюють функції підрозділів дотримання прав людини Національної поліції України (далі – підрозділи ДПЛ).

2. У цій Інструкції терміни вживаються в таких значеннях:

запобігання порушенням прав і свобод людини в діяльності поліції – заходи, яких уживається в межах компетенції підрозділами ДПЛ, що спрямовані на виявлення причин та умов учинення поліцейськими порушень прав і свобод людини, усунення чинників, які обумовлюють такі порушення;

інформаційно-просвітницькі заходи – заходи, спрямовані на підвищення рівня обізнаності населення про зміст та обсяг прав, свобод і обов'язків людини та громадянина, механізм їх реалізації й захисту, повноваження і роль поліції при здійсненні охорони прав і свобод людини;

моніторинг – діяльність працівників підрозділів ДПЛ, що полягає в збиранні та аналізі інформації (даних) з метою визначення відповідності дій поліцейських вимогам, визначеним законодавством, щодо дотримання ними прав затриманих, доставлених до територіальних (у тому числі міжрегіональних) органів Національної поліції України, їх ТВП та ІТТ (далі – органи (підрозділи) поліції);

особа, відповідальна за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих, – працівники підрозділів ДПЛ або інспектори (старші інспектори) дотримання прав людини ІТТ / ТВП (далі – відповідальна особа).

Інші терміни в цій Інструкції вживаються у значеннях, наведених у Кримінальному процесуальному кодексі України, Кодексі України про адміністративні правопорушення, Законі України «Про Національну поліцію», Дисциплінарному статуті Національної поліції України, затвердженому Законом України від 15 березня 2018 року № 2337-VIII, Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23 травня 2017 року № 440, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 15 червня 2017 року за № 750/30618, Порядку проведення службових розслідувань у Національній поліції України, затвердженому наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07 листопада 2018 року № 893, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 28 листопада 2018 року за № 1355/32807, Інструкції із застосування органами та підрозділами поліції технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, затвердженій наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18 грудня 2018 року № 1026, зареєстрованій у Міністерстві юстиції України 11 січня 2019 року за № 28/32999.

3. Підрозділами ДПЛ є:

уповноважений структурний підрозділ ЦОУП, на який покладено завдання щодо участі у здійсненні державної політики у сфері дотримання прав людини під час надання поліцейських послуг (далі – уповноважений підрозділ ЦОУП);

уповноважений структурний підрозділ ГУНП з питань організації забезпечення дотримання прав людини в діяльності поліції (далі – уповноважений підрозділ ГУНП);

уповноважений структурний підрозділ ТВП ГУНП з питань забезпечення дотримання прав людини в діяльності поліції (далі – уповноважений підрозділ ТВП).

4. У штат ІТТ вводяться окремі посади інспекторів (старших інспекторів) дотримання прав людини, які виконують завдання та здійснюють функції підрозділів ДПЛ (далі – окремі інспектори ДПЛ). У разі службової необхідності такі окремі посади можуть вводитися в штат підрозділів поліції ТВП.

5. Правову основу діяльності уповноважених підрозділів ДПЛ становлять Конституція та закони України, міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, акти Президента України та постанови Верховної Ради України, прийняті згідно з Конституцією та законами України, акти Кабінету Міністрів України, видані відповідно до них акти Міністерства внутрішніх справ України.

6. Робочі місця працівників уповноважених підрозділів ТВП та ГУНП, а також окремих інспекторів ДПЛ розташовуються на першому поверсі підрозділу поліції та облаштовуються засобами відеоспостереження, автоматизованими робочими місцями з відповідним програмним забезпеченням та іншим обладнанням, необхідним для виконання завдань і здійснення функцій, покладених на них.

7. Працівники уповноважених підрозділів ТВП / окремі інспектори ДПЛ чергової зміни несуть службу в єдиному однострої, із службовим посвідченням, спеціальним жетоном і табельною вогнепальною зброєю.

8. Працівникам підрозділів ДПЛ / окремим інспекторам ДПЛ у встановленому законодавством порядку надається доступ до інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України» (далі – система «ІПНП»).

Ведення обліку інформації щодо фіксації дій із затриманими підрозділами ДПЛ / окремими інспекторами ДПЛ здійснюється в інформаційній підсистемі «Custody Records» системи «ІПНП» (далі – ІП «Custody Records» системи «ІПНП»).

Робота в ІП «Custody Records» системи «ІПНП» здійснюється згідно з Інструкцією з формування та ведення інформаційної підсистеми «Custody Records» інформаційно-комунікаційної системи «Інформаційний портал Національної поліції України», затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 24 травня 2022 року № 311, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 10 червня 2022 року за № 629/37965.

До дати запровадження в органі (підрозділі) поліції ІП «Custody Records» системи «ІПНП» облік інформації щодо фіксації дій із затриманими здійснюється підрозділами ДПЛ / окремими інспекторами ДПЛ за формою, визначеною уповноваженим підрозділом ЦОУП, із відеофіксацією таких дій на портативний відеореєстратор.

9. Повноту і достовірність інформації, внесеної до ІП «Custody Records» системи «ІПНП», або відповідної документації в паперовій формі забезпечує службова особа органу (підрозділу) поліції, уповноважена на внесення такої інформації.

10. Перевірку стану та результатів діяльності підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ здійснюють у встановленому законодавством порядку підрозділи ДПЛ вищого рівня.

II. Завдання та основні функції підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ

1. На підрозділи ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ покладаються такі завдання:

1) участь у реалізації державної політики у сфері забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави;

2) запобігання порушенням прав і свобод людини в діяльності поліції, виявлення та припинення таких порушень, ужиття належних заходів реагування;

3) забезпечення дотримання прав затриманих;

4) виявлення чинників, що негативно впливають на стан дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції, здійснення аналізу причин та умов їх виникнення, ужиття в межах компетенції заходів щодо їх усунення, у тому числі шляхом надання пропозицій і рекомендацій керівнику органу (підрозділу) поліції;

5) сприяння особам, які звернулися до органів (підрозділів) поліції, у реалізації їхніх прав і свобод;

6) організація та здійснення взаємодії з органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями з питань забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції.

2. На підрозділи ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ можуть бути покладені інші завдання, визначені законодавством, щодо забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції та сприяння їх реалізації.

3. Відповідно до покладених завдань підрозділи ДПЛ / окремі інспектори ДПЛ здійснюють, зокрема:

1) інформування керівника ЦОУП, ГУНП про виявлені випадки порушення прав і свобод людини в діяльності ТВП й ІТТ;

2) запобігання, виявлення та припинення фактів учинення, сприяння, підбурювання чи терпимого ставлення поліцейських до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання;

- 3) здійснення моніторингу дотримання поліцейськими прав затриманих осіб та вжиття за фактами виявлених порушень заходів реагування;
- 4) формування та ведення ІП «Custody Records» системи «ІПНП», облік інформації щодо фіксації дій із затриманими особами;
- 5) проведення перевірок стану службової діяльності органів (підрозділів) поліції та підрозділів ДПЛ нижчого рівня стосовно дотримання прав і свобод людини та надання їм практичної допомоги, пропозицій та рекомендацій щодо вжиття необхідних заходів реагування, ініціювання проведення службових розслідувань;
- 6) моніторинг інформації в ІП «Custody Records» системи «ІПНП» та перегляд інформації з приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, що застосовуються поліцейськими органів (підрозділів) поліції під час перебування затриманого під контролем поліції, з метою виявлення порушень прав затриманих осіб поліцейськими, організація оперативного реагування на виявлені порушення;
- 7) контроль використання ІП «Custody Records» системи «ІПНП» та реагування на порушення встановленого порядку;
- 8) вивчення уповноваженим підрозділом ЦОУП та уповноваженим підрозділом ГУНП повноти проведення органами (підрозділами) поліції службових розслідувань, призначених за фактами порушення поліцейськими прав затриманих осіб та застосування поліцейськими заходів примусу під час виконання службових обов'язків, проведення аналізу вжитих керівниками за результатами таких розслідувань заходів дисциплінарного впливу;
- 9) проведення роз'яснювальної роботи з особами, які звернулися до органу (підрозділу) поліції, з метою сприяння в реалізації їхніх прав і свобод шляхом надання довідкової інформації про компетенцію, місце розташування, контактні дані, режим роботи та інших наявних відомостей щодо органів, установ чи організацій, до повноважень яких віднесено розгляд питання, що порушується особою;
- 10) налагодження співпраці органів (підрозділів) поліції з органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями з питань забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції;

11) розроблення та внесення на розгляд керівнику органу (підрозділу) поліції пропозицій щодо вдосконалення, скасування або введення нових форм ведення документації та звітності з питань дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції.

III. Планування, аналітична, методична та статистична діяльність підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ

1. Заходи щодо організації діяльності підрозділів ДПЛ визначаються у планах роботи як підрозділу ДПЛ, так і відповідного органу (підрозділу) поліції.

Заходи щодо організації діяльності окремих інспекторів ДПЛ визначаються у планах роботи відповідного органу (підрозділу) поліції з урахуванням вимог до планів роботи підрозділу ДПЛ.

План роботи на наступний період розробляється з урахуванням результатів виконання плану за попередній період і за необхідності повинен містити незавершені чи перенесені за строками виконання заходи, відповідати визначеним завданням діяльності підрозділів ДПЛ.

У плані роботи уповноваженого підрозділу ТВП повинні враховуватися заходи, передбачені планами уповноваженого підрозділу ГУНП, спільними проектами, програмами роботи з громадськістю для задоволення потреб населення, а також стан дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції.

Плани роботи підрозділів ДПЛ розробляються керівниками цих підрозділів на півріччя поточного року та затверджуються керівниками органів (підрозділів) поліції.

2. Звіт про результати виконання плану роботи уповноважений підрозділ ТВП / окремих інспекторів ДПЛ готує щомісяця до 5 числа наступного періоду в трьох примірниках, перший з яких надсилається до уповноваженого підрозділу ГУНП, другий передається керівнику органу (підрозділу) поліції, третій залишається в уповноваженому підрозділі ТВП / окремого інспектора ДПЛ, яким складено звіт.

За результатами вивчення звітів уповноважених підрозділів ТВП / окремих інспекторів ДПЛ уповноважений підрозділ ГУНП готує щомісяця до 10 числа наступного періоду узагальнюючий звіт про результати виконання планів роботи, які надсилаються до уповноваженого підрозділу ЦОУП.

Надсилання звітів здійснюється технічними засобами електронних комунікацій.

За результатами вивчення узагальнюючих звітів про результати виконання планів роботи уповноважений підрозділ ЦОУП готує підсумковий звіт та надсилає його своєму керівнику.

3. Аналітична робота включає організацію збирання даних (інформації), їх обробку і узагальнення та комплексне вивчення стану дотримання прав і

свобод людини, зокрема затриманих, у діяльності поліції, фактів учинення, сприяння, підбурювання чи терпимого ставлення поліцейських до будь-яких форм катування, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання та результатів діяльності підрозділів ДПЛ. Метою аналітичної роботи є виявлення тенденцій та чинників, що негативно впливають на стан дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції, визначення проблем, які виникають в управлінській діяльності органу (підрозділу) поліції, здійснення аналізу причин та умов їх виникнення, ужиття в межах компетенції заходів щодо їх усунення, у тому числі шляхом надання пропозицій та рекомендацій керівнику органу (підрозділу) поліції, практичної і методичної допомоги.

4. Методична робота підрозділів ДПЛ здійснюється з метою розв'язання проблемних питань, які виникають у діяльності поліції, поліпшення її якості, забезпечення принципів верховенства права, дотримання прав і свобод людини та законності в діяльності поліції, удосконалення раніше набутих компетентностей поліцейськими і підвищення ефективності їх діяльності.

Методична робота підрозділів ДПЛ уключає підготовку методичних рекомендацій; розроблення проектів актів з питань, що стосуються сфери діяльності підрозділів ДПЛ; підготовку пропозицій та рекомендацій до проектів нормативно-правових актів з питань дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції; вивчення організації і результатів роботи підрозділів ДПЛ нижчого рівня / окремих інспекторів ДПЛ, надання їх керівнику пропозицій щодо вдосконалення діяльності; проведення перевірок та надання за їх результатами практичної допомоги підрозділам ДПЛ нижчого рівня / окремим інспекторам ДПЛ з метою усунення і недопущення виявлених недоліків; організацію та проведення навчально-освітніх заходів для поліцейських органів (підрозділів) поліції.

5. Аналітична та методична робота здійснюється уповноваженим підрозділом ГУНП та уповноваженим підрозділом ЦОУП.

6. Статистична робота підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ здійснюється з метою збирання, обробки і узагальнення офіційної інформації, що дає кількісну характеристику результатів роботи органів (підрозділів) поліції щодо затриманих, забезпечення їхніх прав.

7. Статистична робота підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ здійснюється за результатами моніторингу дотримання поліцейськими прав затриманих про види затримань (адміністративні затримання, затримання за підозрою в учиненні кримінального правопорушення тощо), кількості затриманих, відомості про яких унесено / не внесено до ІП «Custody Records» системи «ІПП», прибуття / неприбуття адвокатів, кількість і результати розгляду скарг затриманих, ужиті заходи реагування на скарги затриманих,

кількість службових розслідувань, призначених за ініціативними рапортами працівників підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ та іншої інформації, пов'язаної із здійсненням затримання особи шляхом формування статистичного звіту.

Зазначена у статистичному звіті інформація аналізується підрозділами ДПЛ вищого рівня з метою визначення стану забезпечення поліцейськими дотримання прав затриманих, виявлення негативних тенденцій, причин та умов їх виникнення, ужиття в межах компетенції заходів щодо їх усунення.

Статистичний звіт про результати моніторингу дотримання поліцейськими прав затриманих готується уповноваженим підрозділом ТВП / окремим інспектором ДПЛ щомісяця до 5 числа наступного періоду в трьох примірниках, перший з яких надсилається до уповноваженого підрозділу ГУНП, другий передається керівнику органу (підрозділу) поліції, третій залишається в уповноваженому підрозділі ТВП / окремого інспектора ДПЛ, яким складено звіт.

За результатами вивчення звітів уповноважених підрозділів ТВП / окремих інспекторів ДПЛ уповноважений підрозділ ГУНП готує щомісяця до 10 числа наступного періоду узагальнюючий статистичний звіт про результати моніторингу дотримання поліцейськими прав затриманих та надсилає його до уповноваженого підрозділу ЦОУП.

За результатами вивчення узагальнюючих статистичних звітів уповноважений підрозділ ЦОУП складає підсумковий статистичний звіт та надсилає його своєму керівнику.

IV. Забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції підрозділами ДПЛ / окремими інспекторами ДПЛ

1. Забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції є комплексом заходів, спрямованих на підвищення правової свідомості та правової культури населення, сприяння реалізації прав і свобод людини, запобігання порушенню прав і свобод людини в діяльності поліції, виявлення та припинення таких порушень, недопущення фактів катування, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження поліцейськими, дотримання прав затриманих, розслідування фактів порушення поліцейськими прав затриманих, а також застосування ними заходів примусу під час виконання службових обов'язків.

2. Підвищення правової свідомості та правової культури населення здійснюється шляхом організації та проведення інформаційно-просвітницьких заходів, що вносяться до планів роботи підрозділу ДПЛ. Планування та організація таких заходів покладається на керівників підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ за погодженням з керівниками органів (підрозділів) поліції.

Проведення інформаційно-просвітницьких заходів здійснюється керівниками та/або працівниками підрозділів ДПЛ / окремими інспекторами

ДПЛ. До зазначених заходів можуть залучатися спеціалісти та фахівці у сфері забезпечення прав і свобод людини (за їх згодою). Інформаційно-просвітницькі заходи проводяться в очній або дистанційній формі.

3. Сприяння реалізації прав і свобод людини здійснюється шляхом проведення роз'яснювальної роботи, яка полягає в наданні довідкової інформації особам, які звернулися до органу (підрозділу) поліції з таким проханням.

4. До заходів, спрямованих на запобігання порушенню прав і свобод людини в діяльності поліції, виявлення та припинення таких порушень, зокрема, належать:

навчально-освітні заходи;

проведення перевірок і моніторингів стану дотримання прав і свобод людини в органах (підрозділах) поліції, надання їм практичної та методичної допомоги;

ознайомлення з документами органів (підрозділів) поліції, у тому числі з тими, що містять службову інформацію, з метою виявлення та вивчення фактів, що призвели до порушення прав і свобод людини в діяльності поліції;

участь у проведенні інструктажів добових нарядів та нарядів, які заступають на службу;

моніторинг зареєстрованих у системі «ІПНП» скарг на дії поліцейських щодо застосування ними заходів примусу;

перегляд інформації з технічних приладів і технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису, які застосовуються поліцейськими органами (підрозділу) поліції під час перебування затриманого під контролем поліції;

обстеження службових приміщень ТВП та службових транспортних засобів у складі комісії з метою виявлення і вилучення сторонніх предметів, які можуть бути використані для здійснення будь-яких форм жорстокого поводження з людиною;

ініціювання проведення службового розслідування.

Працівники підрозділів ДПЛ / окремі інспектори ДПЛ у разі виявлення факту катування, жорстокого або нелюдського ставлення до затриманої особи під час спостереження за допомогою стаціонарної системи технічних приладів і технічних засобів фото- і кінозйомки, відеозапису за діями, які проводяться із затриманим у приміщенні ТВП / ІТТ, негайно вживають заходів щодо його припинення шляхом висунення усної вимоги до особи, яка вчиняє протиправні дії, припинити їх, залишити місце вчинення правопорушення, та обмеження доступу до місця перебування затриманого. У разі невиконання зазначених вимог з метою недопущення негативних наслідків для затриманого та припинення правопорушення працівник підрозділів ДПЛ / окремий інспектор ДПЛ застосовує фізичну силу в порядку, визначеному законом.

Після припинення правопорушення працівники підрозділів ДПЛ / окремі інспектори ДПЛ негайно повідомляють про цю подію за єдиним телефонним номером «112» служби екстреної допомоги населенню, доповідають керівнику органу (підрозділу) поліції для ініціювання та проведення службового розслідування, а також письмово повідомляють відповідний орган прокуратури та територіальне управління Державного бюро розслідувань.

V. Моніторинг дотримання поліцейськими прав затриманих та вжиття за фактами виявлених порушень заходів реагування

1. Моніторинг дотримання поліцейськими прав затриманих відповідальною особою здійснюється невідкладно після отримання нею від поліцейського, який здійснив затримання, оперативного чергового або з ІІ «Custody Records» системи «ІПНП» інформації про здійснення фактичного затримання особи.

Про кожне затримання поліцейський, який його здійснив, невідкладно повідомляє, зокрема, за допомогою технічних засобів електронних комунікацій працівника підрозділу ДПЛ / окремого інспектора ДПЛ органу (підрозділу) поліції, найближчого до місця фактичного затримання, здійснює первинне створення запису в ІІ «Custody Records» системи «ІПНП» на планшетному пристрої та доставлення затриманого до зазначеного органу (підрозділу) поліції з обов'язковим застосуванням технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису під час перебування затриманого під контролем поліції.

При доставленні до органу (підрозділу) поліції затриманого чи надходженні інформації про здійснення поліцейським затримання на території обслуговування зазначеного органу (підрозділу) поліції оперативний черговий негайно повідомляє про це відповідальну особу.

2. Після доставлення затриманого до органу (підрозділу) поліції та внесення оперативним черговим відповідних даних до ІІ «Custody Records» системи «ІПНП» працівник підрозділу ДПЛ / окремий інспектор ДПЛ здійснює реєстрацію затриманого в ІІ «Custody Records» системи «ІПНП» відповідно до наданого рівня доступу, а в разі відсутності такої технічної можливості – фіксацію відповідних відомостей у паперовій формі, визначеній уповноваженим підрозділом ЦОУП, із застосуванням технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото- і кінозйомки, відеозапису, засобів фото- і кінозйомки, відеозапису.

Відповідальна особа здійснює, зокрема:

опитування поліцейського чи іншої уповноваженої особи, яка здійснила затримання, про обставини затримання, застосування заходів примусу, проведення особистого обшуку та вилучення майна, повідомлення затриманого про підстави затримання та його права, стан здоров'я затриманого, перебування на обліку для надання антиретровірусної та замісної підтримувальної терапії в

зкладах охорони здоров'я, потребу в наданні медичної допомоги, наявність у затриманого рідних, близьких осіб, які перебувають у безпорадному стані, наявність у затриманого заяв, скарг щодо підстав, часу та місця затримання;

повідомлення затриманого щодо підстав затримання, роз'яснення прав та обов'язків затриманого (із врученням пам'ятки про процесуальні права та обов'язки затриманого у друкованому вигляді) в разі нездійснення цього поліцейським або іншою уповноваженою службовою особою, яка здійснила затримання;

перевірку надання затриманому можливості негайно повідомити про своє затримання та місце перебування близьких родичів, членів сім'ї чи інших осіб за власним вибором або здійснення такого повідомлення самостійно уповноваженою службовою особою, яка здійснила затримання, за наявності підстав, визначених Кримінальним процесуальним кодексом України. У разі нездійснення такого повідомлення здійснює його самостійно;

перевірку здійснення негайного повідомлення родичів про місце перебування особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, а також на її прохання – власника відповідного підприємства, установи, організації або уповноважений ним орган. У разі нездійснення такого повідомлення – здійснює його самостійно;

у разі затримання неповнолітньої особи негайне повідомлення про цей факт його батьків або усиновителів, опікунів, піклувальників, органу опіки та піклування, якщо цього не здійснив поліцейський або інша уповноважена службова особа, яка здійснила затримання;

моніторинг затримання неповнолітньої особи за підозрою або обвинуваченням у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину відповідно до положень частини другої статті 492 Кримінального процесуального кодексу України;

фіксацію відомостей про повідомлення центру з надання безоплатної правничої допомоги та результатів надання правничої допомоги затриманому, а також випадків неприбуття або несвоєчасного прибуття адвоката;

забезпечення невідкладного надання належної медичної допомоги медичним працівником, фіксацію ним будь-яких тілесних ушкоджень або погіршення стану здоров'я затриманого. До складу осіб, які надають затриманому медичну допомогу, за його бажанням може бути допущена конкретна особа, яка має право на зайняття медичною діяльністю;

забезпечення належного поведіння із затриманим шляхом нагляду за проведенням усіх дій з ним у відповідно обладнаних кімнатах органу (підрозділу) поліції (кімнаті очікування, кімнаті для проведення інтерв'ювання, кімнаті для конфіденційного побачення затриманого із захисником, кімнаті для проведення слідчих дій або інших приміщеннях, визначених керівником органу (підрозділу) поліції в установленому законодавством порядку) та спостереження за такими діями за допомогою стаціонарної системи технічних приладів і технічних засобів фото- і кінозйомки, відеозапису;

фіксацію всіх дій, що проводяться із залученням затриманого, у тому числі час їх початку та закінчення, а також осіб, які проводили такі дії або були присутні при проведенні таких дій;

звільнення затриманого, який перебуває у ТВП або ІТТ, негайно після зникнення підстави для затримання або спливу строку для затримання, передбаченого статтею 211 Кримінального процесуального кодексу України. Про факт звільнення затриманого інформує оперативного чергового для внесення відповідних даних до ІП «Custody Records» системи «ІПП». Після звільнення затриманого невідкладно повідомляє письмовим рапортом про цей факт керівника ТВП / ІТТ або особу, яка виконує його обов'язки;

звільнення особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, яка перебуває в ТВП або ІТТ, негайно після спливу строку, передбаченого статтею 263 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Про факт звільнення особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, інформує оперативного чергового для внесення відповідних даних до ІП «Custody Records» системи «ІПП». Після звільнення особи, затриманої за вчинення адміністративного правопорушення, невідкладно повідомляє письмовим рапортом про такий факт керівника ТВП / ІТТ або особу, яка виконує його обов'язки.

У разі повідомлення затриманим про наявність у нього рідних, близьких осіб, які перебувають у безпорадному стані у зв'язку з його затриманням, відповідальна особа негайно повідомляє про такий факт за єдиним телефонним номером «112» служби екстреної допомоги населенню для вжиття визначених законодавством заходів реагування.

3. У разі самостійного виявлення або повідомлення затриманим про порушення його прав, наявності тілесних ушкоджень, спричинених поліцейськими, фактів катування, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання відповідальна особа негайно повідомляє про цю подію за єдиним телефонним номером «112» служби екстреної допомоги населенню, доповідає керівнику органу (підрозділу) поліції, а також письмово повідомляє відповідний орган прокуратури та територіальне управління Державного бюро розслідувань.

4. У разі повідомлення затриманим про його участь у замісній підтримувальній або антиретровірусній терапії в закладах охорони здоров'я відповідальна особа негайно інформує в усній формі про це оперативного чергового органу (підрозділу) поліції для вжиття заходів, передбачених Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, органів внутрішніх справ, слідчих ізоляторів і виправних центрів щодо забезпечення безперервності лікування препаратами замісної підтримувальної терапії, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Державної служби України з контролю за наркотиками від 22 жовтня 2012 року № 821/937/1549/5/156, зареєстрованим

у Міністерстві юстиції України 07 листопада 2012 року за № 1868/22180, та Порядком взаємодії закладів охорони здоров'я, територіальних органів внутрішніх справ, установ виконання покарань і слідчих ізоляторів у частині забезпечення наступності диспансерного спостереження за ВІЛ-позитивними особами, здійснення клініко-лабораторного моніторингу за перебігом хвороби та проведення антиретровірусної терапії, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 05 вересня 2012 року № 692/775/1311/5, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 19 вересня 2012 року за № 1615/21927.

5. У всіх випадках виявлення порушення прав затриманих поліцейськими під час виконання службових обов'язків відповідальна особа ініціює перед керівником органу (підрозділу) поліції проведення службового розслідування.

VI. Взаємодія з органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями

1. Діяльність підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ з питань забезпечення дотримання прав і свобод людини в діяльності поліції здійснюється у взаємодії з органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями

2. Завданнями взаємодії підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ з іншими суб'єктами є:

підвищення авторитету та рівня довіри населення до поліції; створення позитивного іміджу поліції як органу правопорядку;

налагодження ефективних взаємовідносин та комунікації між поліцією та іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськими об'єднаннями;

виявлення та усунення проблем, пов'язаних із забезпеченням прав і свобод людини, зокрема затриманих, у діяльності поліції.

3. Взаємодія підрозділів ДПЛ / окремих інспекторів ДПЛ із органами правопорядку й іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами та організаціями здійснюється за такими напрямками:

проведення практичних заходів, спрямованих на покращення стану забезпечення прав і свобод людини, запобігання фактам їх порушень у діяльності поліції;

проведення навчально-освітніх заходів з питань забезпечення прав і свобод людини в діяльності поліції;

підготовка та реалізація в межах компетенції проектів та програм у сфері охорони прав і свобод людини в діяльності поліції;

обмін інформацією та досвідом роботи з виявлення та запобігання проявам жорстокого поводження з людиною, порушення прав затриманих, неправомірного обмеження прав і свобод людини в діяльності поліції;

упровадження нових принципів, форм, методів та засобів діяльності поліції щодо забезпечення дотримання прав і свобод людини.

**Директор Департаменту
взаємодії з Національною
поліцією України Міністерства
внутрішніх справ України**

Микола ГРІНЦОВ